

STRUČNJACI ZA ALZHEIMEROVU BOLEST dr. NINOSLAV MIMICA I dr. GORAN ŠIMIĆ O PROBLEMATICI OBOLJELIH U HRVATSKOJ

Najmanje 35.000 oboljelih od Alzheimerera

Razgovarala **Patricija SOFTIĆ**

Danas je poznato više od 50 bolesti koje mogu uzrokovati demenciju, od kojih je najčešća Alzheimerova demencija (AD), na koju otpada oko dvije trećine svih zabilježenih. Godišnje se prosječno kod ljudi mlađih od 60 godina dijagnosticiraju tri novooboljela na 100.000 osoba, dok se u dobi iznad 60 godina taj broj povećava na 125 novooboljelih. Ipak, najveći broj pacijenata ima oko 80 godina. Po posljednjim podacima danas u svijetu od ove »tinjajuće bombe« boluje oko 25 milijuna ljudi, dok se procjenjuje da je u Hrvatskoj minimalno oko 35.000 oboljelih. Premda se smatra da je to staračka bolest, u medicinskim je krugovima poznat slučaj pacijenta kod kojega su se prvi simptomi Alzheimerera pojavili s 26 godina. Točan uzrok bolesti još se ne zna, ali je usko povezan s nasljeđivanjem specifičnih gena, dok stručnjaci ističu da je neminovno da u njezinom nastanku veliku ulogu igra sklop okolišnih faktora udružen s načinom života. Isto tako, još nije najjasnije zbog čega od AD-a u većoj mjeri obolijevaju žene. Mnogi svjetski stručnjaci

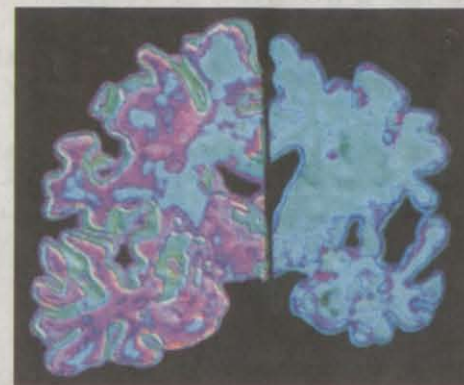
Primjerice, danas samo u Zagrebu ima oko 15.000 oboljelih od demencije, a trenutačno je u Hrvatskoj najveći problem nedovoljna obučenost liječničkog i medicinskog osoblja za pravovremeno dijagnosticiranje AD-a te adekvatnu skrb o oboljelima. Drugi problem, na koji se najčešće obitelji oboljelih žale, jest činjenica da se u našoj zemlji kod ovakvih bolesnika još rabe lijekovi prve generacije, koji imaju jake nuspojave i koji se u inozemstvu već godinama ne koriste

• *Trebalo bi uspostaviti čvrste kriterije, po kojima bi neki pacijenti na teret Ministarstva dobivali lijekove - dr. Ninoslav Mimica*

• *Pacijent u posljednjoj fazi bolesti više uopće ne može sam funkcionirati, zbog čega bi trebalo otvoriti adekvatne domove, napomenuo je dr. Šimić*

• *Moždana kora oštećena Alzheimerovom bolešću*

varanja većeg broja dnevnih centara, gdje bi pacijenti u početnom stadiju bolesti boravili tijekom dana, a navečer se vraćali kući, da bi se i obitelj koja skrbi o njima mogla malo odmoriti. Naime, stručnjaci ističu da s obzirom na dramatične promijene u psihologiji oboljelog od AD-a i danonočnoj njezi koju takva osoba treba, velik broj osoba koje brinu o njima, a pogotovo članovi obitelji, nerijetko obolijeva od depresije i kronične iscrpljenosti.

- Osim manjka adekvatnih centara za Alzheimer nedostaje nam i veći broj stručnih osoba koje bi se mogle brinuti o tim bolesnicima, što je općenito slučaj i u drugim ustanovama u Hrvatskoj. Ipak se edukacijom članova obitelji dementnoj osobi može puno pomoći, na primjer da joj se velikim tiskanim slovima na kutije napiše što gdje stoji ili što je što. Uostalom, osnovni simptom te bolesti i jest da se oni više ne snalaze u svakodnevnom životu i obavljanju najjednostavnijih radnji. No, kad pacijent dospje u posljednju fazu bolesti više uopće ne može sam funkcionirati i postaje apatičan, tako

ubrzano rade na proučavanju ovog neurološkog oboljenja s obzirom da broj oboljelih rapidno raste pa je danas Alzheimer četvrti najčešći uzrok smrti u svijetu, a još ne postoji lijek za tu bolest, već samo za ublažavanje i zaustavljanje određenih simptoma.

Više od 1.000 kuna mjesečno za lijekove

- Moramo biti svjesni činjenice da od AD-a oboljevaju starije osobe, koje i inače imaju neke zdravstvene tegobe zbog kojih uzimaju lijekove s kojima bi postojeći lijekovi za AD mogli negativno reagirati. Zato je teško pronaći efikasan lijek, a i farmaceuti ističu da je teško da će ga uopće naći u sljedećih 50 godina. Čak i ako se nađe lijek za zaustavljanje daljnjeg razvoja bolesti, nikad nećemo biti u mogućnosti pronaći način da se regeneriraju propali dijelovi mozga, rekao je dr. sc. Ninoslav Mimica, stručnjak za Alzheimerovu bolest, zaposlen u Psihijatrijskoj bolnici Vrapče.

U Hrvatskoj još ne postoji registar oboljelih od Alzheimerova, no procjenjuje se da više od 50.000 ljudi boluje od barem jednog oblika demencije, među kojima je svakako najviše zastupljena Alzheimerova demencija. Dr. Mimica je napomenuo kako su sigurni da će se do 2040. godine u cijelom svijetu, pa tako i kod nas, broj oboljelih četverostručiti. Primjerice, danas samo u Zagrebu ima oko 15.000 oboljelih od demencije, a trenutno je u Hrvatskoj najveći problem nedovoljna obučanost liječničkog i medicinskog osoblja za pravovremeno dijagnosticiranje AD-a te adekvatnu skrb o oboljelima. Drugi problem, na koji se najčešće obitelji oboljelih žale, jest činjenica da se u našoj zemlji za ovakve bolesnike još rabe lijekovi prve generacije, koji imaju jake nuspojave i koji se u inozemstvu već godinama ne koriste.

- Naš najveći problem jest što niti jedan lijek, a govorimo o četiri lijeka koji su u svijetu registrirani za Alzheimerovu bolest, nije na

pozitivnoj listi HZZO-a. To za obitelji bolesnika znači troškove veće od tisuću kuna mjesečno, što si, jasno, mnogi ne mogu priuštiti. Naime, bio je jedan lijek na listi pa je skinut, što ne smatramo opravdanim, već smatramo da bi trebalo uspostaviti čvrste kriterije po kojima bi neki pacijenti, recimo u prvoj fazi bolesti, trebali na teret Ministarstva dobivati taj lijek. U današnje doba zahvaljujući modernoj dijagnostici možemo vrlo rano uočiti nastanak i razvoj Alzheimerova, i tad bi stvarno bilo opravdano propisivati te lijekove jer će oni usporiti daljnje napredovanje bolesti, istaknuo je dr. Mimica. Nije se složio s tvrdnjom da ti lijekovi izazivaju veće nuspojave od gastrointestinalnih smetnji.

Ne postoje adekvatni domovi za prihvatanje oboljelih

Dr. sc. Goran Šimić, docent neuroznanosti i kliničke anatomije iz Hrvatskog instituta za istraži-

vanje mozga, napomenuo je da je za oboljele i njihove obitelji svaka-ko najvažnije pitanje adekvatnih ustanova u koje bi bolesnici mogli biti smješteni kad im treba 24-satna njega, u posljednjem stadiju bolesti. Nedavno se jedna takva privatna ustanova otvorila na otoku Ugljanu, barem tri ustanove postoje i u Zagrebu, no u Istri jednostavno nema adekvatnog smještaja za dementne i Alzheimer pacijente. Stručne savjete kako postupiti s oboljelima kao i podršku u tom iscrpljujućem poslu mogu dobiti 24 sata dnevno na broj telefona Hrvatske udruge za Alzheimerovu bolest 01/2388-176. Stanovnici Istre mogu se obratiti i Udruzi za Alzheimerovu bolest Istarske županije, no za dolazak u savjetovanište potrebno je najaviti se na telefone 223-233 i 392-449 ili na mobitel 098/9535-189, da bi rezervirali termin sa stručnjakom čiji savjet trebaju (psihijatar, psiholog, socijalni radnik, medicinska sestra). Plan Hrvatske udruge za Alzheimerovu bolest je poticanje ot-

da mu treba posebna skrb i njega, zbog čega bi također trebalo otvoriti adekvatne domove, napomenuo je dr. Šimić.

Zasad se takvi bolesnici liječe u bolnicama, najčešće na odjelima psihijatrije, no, ističe dr. Mimica, ni to nije pravo rješenje jer takvi bolesnici zahtijevaju više pažnje, lijekova i medicinske njege, što na bolničkim odjelima, gdje se ne mogu tretirati kao posebni pacijenti, ne dobivaju. Zastrašujuće zvuči podatak da su u SAD-u troškovi zbrinjavanja oboljelih od Alzheimerova daleko veći od troškova zbrinjavanja i liječenja osoba oboljelih od svih tumorskih i kardiovaskularnih bolesti, a tu treba dodati i činjenicu da Alzheimerova bolest prosječno traje pet do osam godina. Uzmemo li u obzir današnje stanje hrvatskog zdravstva i crne prognoze stručnjaka o daljnjem broju oboljelih od ove pošasti 21. stoljeća, teško je s optimizmom gledati u budućnost adekvatnog institucionaliziranog liječenja Alzheimer bolesnika ●